

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาการใช้ภาษาในสังคมไม่ควรจำกัดเฉพาะภาษามาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องเท่านั้น แต่ควรจะศึกษาภาษาท้องถิ่นด้วย เพราะภาษาท้องถิ่นก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน กล่าวคือภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารในสังคมเหมือนกัน โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน นอกจากนั้นการศึกษาภาษาท้องถิ่นยังทำให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงภาษาได้เป็นอย่างดีในแง่การได้รับอิทธิพลจากการสัมผัสกับภาษาอื่น โดยเฉพาะภาษามาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับมากกว่า ประการสุดท้ายการศึกษาภาษาท้องถิ่นยังอาจถือได้ว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์ภาษาอันเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง เพื่อสืบทอดต่อไปยังคนรุ่นหลังอีกด้วย

ทั้งนี้ภาษาท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ภาษาไทยถิ่นซึ่งเป็นภาษาที่พูดในถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นกลาง และ ภาษาไทยถิ่นใต้ กับภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีทั้งภาษาในตระกูลไทและตระกูลอื่นๆ ในงานนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาชนกลุ่มน้อย เพราะชนกลุ่มน้อยมีลักษณะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม รวมทั้งเป็นชุมชนที่เหมาะสมกับการวิจัยเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าภาษาไทยถิ่นที่มีอยู่กระจัดกระจายตามถิ่นต่างๆ

ในต่างประเทศมีผู้ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาท้องถิ่น โดยพิจารณาเครือข่ายทางสังคมซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ภาษาท้องถิ่น เครือข่ายทางสังคมนี้เป็นเรื่องของแบบแผนการติดต่อสื่อสารของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกันในการใช้ภาษา เช่น เครือข่ายสังคมระหว่างญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เป็นต้น โดยเครือข่ายสังคมซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ภาษาท้องถิ่นมีลักษณะที่สำคัญคือความใกล้ชิดสนิทสนมกันซึ่งเป็นลักษณะของชุมชน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “ความใกล้ชิดชุมชน” (community closeness)

ความใกล้ชิดชุมชนนี้เป็นแนวคิดที่มีลรอย (Milroy, 1980) ใช้ในการวิจัยเขาต้องการศึกษาว่า ความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาท้องถิ่นหรือไม่ โดยมีพื้นฐานทางความคิดที่ว่า ผู้พูดที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะมีความใกล้ชิดกับบรรทัดฐานทางภาษาท้องถิ่นด้วย

หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เมื่อผู้พูดมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดชุมชนมากก็มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาท้องถิ่นมากตามไปด้วย มิลรอยเลือกศึกษาชุมชนภาษาท้องถิ่นในเมืองเบลฟาสท์ (Belfast) ซึ่งเป็นเมืองที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 3 ชุมชน คือ Ballymarcarrett, Clonard, Hammer ทั้ง 3 ชุมชนมีสถานภาพทางสังคมที่เหมือนกันคือเป็นชุมชนของชนชั้นแรงงาน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในกลุ่มของญาติพี่น้องและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งมิลรอยสังเกตเห็นว่ามีการนำรูปภาษาท้องถิ่นมาใช้เมื่อมีการสื่อสารกัน ทำให้เขาอยากทราบว่าความใกล้ชิดชุมชนมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาท้องถิ่นหรือไม่ โดยตัวแปรภาษาที่นำมาศึกษาคือ เสียง (th) (^) (a) (ε) และ (ai) ตัวแปรทางสังคมคือ อายุ, เพศ และวันลีลา กลุ่มอายุในที่นี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ 1) กลุ่มอายุ 18-25 ปี 2) กลุ่มอายุ 40-55 ปี วันลีลาจะมี 3 แบบคือ 1) วันลีลาแบบเป็นกันเอง 2) แบบเป็นทางการ และ 3) แบบการอ่านรายการคำซึ่งเป็นทางการที่สุด ในการวิจัยมิลรอยใช้สเกลวัดความใกล้ชิดชุมชนโดยมีพื้นฐานทางความคิดที่ว่า ผู้พูดที่ใช้ภาษาท้องถิ่นมากก็必将มีความใกล้ชิดชุมชนมากด้วย มิลรอยใช้สเกล 0-5 เพื่อศึกษาความใกล้ชิดชุมชนส่วนบุคคล โดยการนับคะแนนจากการตอบคำถามทั้ง 5 ข้อ หากตอบได้ตามแนวคำตอบที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อจะคิดเป็นข้อละ 1 คะแนน คำถามที่ใช้ทดสอบเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนมีดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นของสมาชิกกล่าวคือเป็นสมาชิกที่แท้จริงของชุมชนนั้น
2. ในชุมชนนั้นมีญาติพี่น้องที่เป็นเพื่อนบ้านกัน
3. สามารถบอกชื่อ 2 คน ที่ทำงานที่เดียวกัน ซึ่งมาจากชุมชนเดียวกัน
4. สามารถบอกชื่อ 2 คน ที่เป็นเพศเดียวกัน และมาจากชุมชนเดียวกัน
5. ในเวลาว่างมีงานสมาคมร่วมกัน

มิลรอยพบว่า เพศชายจะมีคะแนนในเรื่องของความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศหญิง มิลรอยสรุปว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสำคัญมาก คือเมื่อผู้พูดมีความใกล้ชิดชุมชนมากก็สามารถทำนายได้ว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบรรทัดฐานภาษาท้องถิ่นด้วย หรือกล่าวสั้น ๆ ก็คือ จะมีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่มีความใกล้ชิดชุมชน

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นงานที่ศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งน่าสนใจว่าถ้ามีการศึกษาเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนของชุมชนภาษาท้องถิ่นในประเทศไทย จะได้ผลการศึกษาวีจยออกมาเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาภาษาท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง โดยศึกษาความใกล้ชิดชุมชนซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ภาษาท้องถิ่นของคนในชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาภาษาท้องถิ่นในเรื่องของการเลือกใช้คำศัพท์ โดยเลือกศึกษาในชุมชนบ้านหนองกระพี ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนตุม จังหวัดนครปฐม เพราะผู้วิจัยพบว่ามีคนไทยเชื้อสายลาวครั้งอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนที่บ้านดังกล่าว และมีภาษาลาวครั้งเป็นภาษาพูดของตนเอง โดยชุมชนนี้ยังคงใช้ภาษาลาวครั้งในการติดต่อสื่อสารกัน ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าชุมชนนี้ประชากรมีความใกล้ชิดชุมชนมากน้อยเพียงใด และผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนมากจะเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดหรือไม่

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้ศัพท์ของชุมชนลาวครั้ง โดยนำแนวคิดเรื่องความใกล้ชิดชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์ควบคู่กับอายุและการศึกษาของผู้พูด เพราะจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่าอายุและการศึกษามักเป็นปัจจัยทางสังคมซึ่งทำให้มีการใช้ภาษาแตกต่างกัน ในการศึกษาผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะศัพท์ภาษาลาวครั้งซึ่งคัดเลือกมาจากศัพท์ภาษาลาวครั้งในงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว (กาญจนา พันธุ์คำ, 2523 และกันทิมา วัฒนะประเสริฐกับสุวัฒนา เสี่ยมประวัติ, 2531) เช่น

คำว่า	“ รongเท้า ”	ภาษาลาวครั้งใช้ว่า	“ kɔ:p4 ”
	“ ผึ่ง ”	„	“ mim5 ”
	“ ปลาร้า ”	„	“ pa:2 dɛ:k4 ”

และในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้ง สามารถเขียนแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิข้างต้นหมายความว่า อายุและการศึกษาต่างก็มีอิทธิพลต่อความใกล้ชิดชุมชน ผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน (ดู 1.3) ไว้ว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย หรือผู้ที่มีการศึกษาต่ำจะมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง นอกจากนี้อายุและการศึกษายังมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งอีกด้วย ตั้งสมมติฐานที่ว่า ผู้ที่มีอายุมากจะเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และผู้ที่มีการศึกษาต่ำจะเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง นอกจากนี้แผนภูมิการวิจัยจะเห็นว่าความใกล้ชิดชุมชนยังมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งอีกด้วย ผู้วิจัยคาดว่าผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนจะเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิด ซึ่งสังเกตได้จากลูกศรที่โยงความสัมพันธ์จากความใกล้ชิดชุมชนมายังศัพท์ภาษาลาวครั้ง

จะเห็นได้ว่า กรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปรที่แสดงข้างต้นนี้ต่างจากแนวการวิจัยเรื่องอื่นๆที่ผ่านมา ซึ่งมักศึกษาเฉพาะอิทธิพลของตัวแปรผู้พูด เช่น อายุกับการศึกษาต่อการใช้ศัพท์เท่านั้น แต่ในงานนี้ผู้วิจัยยังพิจารณาตัวแปรสำคัญอีกตัวแปรหนึ่งได้แก่ ความใกล้ชิดชุมชน และยังพิจารณาถึงอิทธิพลของอายุและการศึกษาต่อตัวแปรนี้อีกด้วย

ซึ่งทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของตัวแปรต่าง ๆ และทำให้เข้าใจพฤติกรรมการใช้ภาษาของชุมชนนี้เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความถี่ในการใช้คำศัพท์ลาวครั้ง และคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทย มาตรฐานของผู้พูดภาษาลาวครั้งที่บ้านหนองกระพี ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำศัพท์ของผู้พูดภาษาลาวครั้งกับปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ ความใกล้ชิดชุมชนซึ่งสัมพันธ์กับอายุ และการศึกษาของผู้พูด

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้พูดภาษาลาวครั้งจะใช้คำศัพท์ลาวครั้งน้อยกว่าคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทย มาตรฐาน
2. ผู้พูดภาษาลาวครั้งที่มีความใกล้ชิดชุมชน จะเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน
3. ความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับอายุของผู้พูด กล่าวคือผู้ที่มีอายุมากจะมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ดังนั้นผู้พูดภาษาลาวครั้งที่มีอายุมากจะใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย
4. ความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของผู้พูด กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาต่ำจะมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง ดังนั้นผู้พูดภาษาลาวครั้งที่มีการศึกษาต่ำจะใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้พูดที่มีการศึกษาสูง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะชุมชนชาวลาวครั้งที่บ้านหนองกระพี ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม โดยพิจารณาปัจจัยเครือข่ายทางสังคม
2. ทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้คำศัพท์ของภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

1.6 คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

1. ความใกล้ชิดชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์กันและมีการกระทำติดต่อกัน มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน เช่น การติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอของคนในชุมชน โดยการพบปะพูดคุยและการคบค้าสมาคมกัน มีความผูกพันกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ รวมทั้งการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันหรือการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือ มีกิจกรรมต่างๆที่สมาชิกในชุมชนได้รับประโยชน์และเป็นการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของชุมชน สิ่งเหล่านี้ทำให้สมาชิกในชุมชนมีความผูกพันต่อท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงความใกล้ชิด
2. การเลือกใช้ศัพท์ การเลือกใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งในการสื่อสาร คนที่รู้ศัพท์หรือพูดได้สองภาษา จะเลือกใช้ศัพท์ภาษาใดในการสื่อสาร ซึ่งการเลือกใช้ศัพท์จะบ่งบอกถึงแนวโน้มของการใช้ภาษาต่อไปในอนาคต
3. คำศัพท์ลาวครึ่ง หมายถึง คำศัพท์ภาษาลาวครึ่งที่คนไทยเชื้อสายลาวครึ่ง เฉพาะที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวัน
4. คำศัพท์ไทยมาตรฐาน หมายถึง คำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในภาษาราชการ และปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 แต่ทั้งนี้อาจมีการแปรไปบ้าง เช่น คำว่า “ รักแร้ ” อาจแปรไปเป็น “ จ๊กกะแร้ ”
5. เครือข่ายสังคม หมายถึง แบบแผนของการติดต่อสื่อสาร ชื่อชายหรือทำธุรกิจในสังคมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการใช้ภาษา ผู้พูดต้องเลือกรูปแบบให้เหมาะกับบุคคลที่ตนติดต่อด้วยในเครือข่ายสังคม
6. ศักดิ์ศรี หมายถึง ลักษณะของสิ่งใดก็ตามในสังคมที่เป็นที่ยอมรับว่าดีและน่านิยม ในแง่ที่เกี่ยวกับภาษา อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532) กล่าวไว้ว่า ภาษาหรือวิธภาษาต่างๆที่ใช้ในสังคมใดสังคมหนึ่งมีศักดิ์ศรีไม่เท่ากัน ภาษามาตรฐานมักมีศักดิ์ศรีมากกว่าวิธภาษาอื่น และภาษาประจำชาติมักมีศักดิ์ศรีมากกว่าภาษาเฉพาะกลุ่ม เช่น ภาษาชนกลุ่มน้อย ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาษามาตรฐานมีศักดิ์ศรีคือการมีบทบาทสำคัญระดับชาติ การใช้วิธภาษามาตรฐานถือเป็นเครื่องแสดงศักดิ์ศรีและทำให้ผู้ใช้รู้สึกมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น ดังนั้นโดยทั่วไปแล้ว เราอาจ

กล่าวได้ว่า ลักษณะต่างๆของภาษามาตรฐาน เป็นลักษณะแสดงศักดิ์ศรี ผู้ใช้หรือผู้ที่มีลักษณะดังกล่าวในการใช้ภาษาของเขาก็จะมีศักดิ์ศรี

7. การแก้ไขเกินเหตุ หมายถึง การที่ผู้พูดจงใจใช้รูปภาษาที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง หรือมีศักดิ์ศรีกว่ารูปภาษาที่ตนใช้อยู่เป็นปกติ โดยคิดว่ารูปที่ใช้อยู่ตามปกตินั้นผิดหรือไม่มีศักดิ์ศรี เช่น การออกเสียงคำว่า “ กลับกลาย ” เป็น “ กรับกราย ” เพราะคิดว่าตัวควบกล้ำ “ กล ” นั้นเป็นรูปที่ไม่ถูกต้อง (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532)

8. หน่วยอรรถ คือหน่วยของความหมาย แต่ละหน่วยอาจแทนด้วยศัพท์จำนวน 1 ศัพท์ หรือมากกว่าก็ได้

1.7 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านหนองกระพี¹

บ้านหนองกระพีตั้งอยู่ทางเหนือของคลองหนองกระพีมีสภาพเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ ในบริเวณหนองน้ำนี้มีต้นกระพีขนาดใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง ชาวบ้านจึงเรียกหนองน้ำว่า “หนองกระพี” เมื่อมีผู้คนเข้ามาอาศัยบริเวณนี้จึง เรียกว่า บ้านหนองกระพีด้วย

แต่เดิมบ้านหนองกระพีนี้เป็นเพียงหมู่บ้านเดียว แต่ต่อมามีการขุดคลองทำให้แบ่งหนองกระพีออกเป็น 2 บริเวณ รวมทั้งมีประชากรมากขึ้น เพื่อความสะดวกในการดูแลปกครอง จึงแบ่งหนองกระพีออกเป็น 2 หมู่บ้านโดยเอาคลองหนองกระพีเป็นเส้นแบ่งเขต เรียกว่า “บ้านหนองกระพีหมู่ที่ 4” และ “บ้านหนองกระพีหมู่ที่ 5”

ปัจจุบันหนองกระพีได้ตื่นเขิน และถูกถมเอาที่ปลูกโรงเรียน สภาพของหนองปัจจุบันจึงไม่มีเหลือให้เห็น

ชุมชนลาวครั้งบ้านหนองกระพี ประกอบด้วย 2 หมู่บ้านคือ บ้านหนองกระพีหมู่ที่ 4 และบ้านหนองกระพีหมู่ที่ 5 ถึงแม้ว่าการปกครองจะแยกจากกันเป็น 2 หมู่บ้าน แต่ความเป็นจริงแล้ว ถ้าพิจารณาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทั้ง 2 หมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าประชาชนทั้ง 2 หมู่บ้านมีการไปมาหาสู่และติดต่อสื่อสารกันเสมือนเป็นหมู่บ้านเดียวกัน ทั้งยังใช้โรงเรียนวัด และสถานเอนามัยร่วมกันอีกด้วย จึงถือได้ว่า 2 หมู่บ้านนี้เป็นชุมชนเดียวกัน ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ถือว่าทั้ง 2 หมู่บ้านเป็น 1 ชุมชน

¹ มนุ วัลยะเพ็ชร และคณะ, รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับชื่อภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐม (ม.ป.ท: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522), หน้า 282-283.

1.7.1 ประวัติความเป็นมา²

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่าบรรพบุรุษของคนไทยเชื้อสายลาว ในจังหวัดนครปฐม และจังหวัดใกล้เคียงอื่นๆ เช่น ราชบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร เป็นต้น ได้อพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยด้วยเหตุผลทางสงคราม กล่าวคือ เมื่อประเทศไทยชนะสงคราม ได้กวาดต้อนครอบครัวลาวกลุ่มต่างๆ เข้ามาด้วย การอพยพเข้าสู่ประเทศไทยแบ่งเป็น 3 ครั้ง คือครั้งแรกในสมัยพระเจ้าตากสิน ครั้งที่สองในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และครั้งที่สามในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในราวปี พ.ศ. 2321 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก และเจ้าพระยาสุรสีห์ได้ยกทัพกรุงธนบุรี ไปตีเมืองลาวตามลำน้ำโขงและเมืองเวียงจันทน์ การศึกครั้งนี้สามารถตีได้เมืองเวียงจันทน์ หลวงพระบาง แดนล้านช้างทั้งหมด จดดินแดนญวนและตั้งเกีย และได้กวาดต้อนครอบครัวลาวตามเมืองต่างๆ ลงมายังกรุงธนบุรี

ในสมัยกรุงธนบุรี อาณาจักรล้านช้างยังแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ และอาณาจักรล้านช้างจัมปาศักดิ์ อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบางและจัมปาศักดิ์ดำเนินนโยบายผูกพันกับไทย ส่วนอาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ผูกพันกับพม่าและญวน ดังนั้นเมื่อไทยมีบทบาทควบคุมการปกครองอาณาจักรล้านช้างทั้งหมด จึงพึงเล็งควบคุมเฉพาะเวียงจันทน์เป็นสำคัญ

และจากหลักฐานเกี่ยวกับชื่อชนชาติ พบว่าลาวเวียงจันทน์ คือลาวกลาง ลาวจัมปาศักดิ์ คือลาวใต้ และลาวหลวงพระบางคือลาวเหนือ

ต่อมาในราว พ.ศ. 2334 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช หลวงพระบางลอบติดต่อกับพม่า ไทยจึงยกทัพไปตีหลวงพระบาง และได้กวาดต้อนครอบครัวลาวตามหัวเมืองต่างๆ ของลาวมาอีกครั้งหนึ่ง

ในปี พ.ศ. 2371 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าอนุวงศ์เป็นกบฏต่อไทย จึงโปรดให้พระยาราชสุภาวดีคุมทัพไปตีได้เมืองเวียงจันทน์ แล้วกวาดต้อนผู้คนจากเขตเวียงจันทน์เข้ามาสู่ประเทศไทยอีก

บรรดาลาวอพยพเหล่านี้ได้ถูกแบ่งให้ไปอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ ได้แก่ ลพบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี นครชัยศรี และพนัสนิคม (ชลบุรี)

² กาญจนา พันธุ์คำ, “ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 13-16.

ประวัติความเป็นมาของลาวกลุ่มต่างๆที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้น ไม่สามารถหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้แน่นอนว่า อพยพมาจากเมืองใดแน่ โดยมากเมื่อกล่าวถึงลาว มักจะเรียกรวมๆ ว่า ลาวเวียงจันทน์ ซึ่งอาจหมายถึงลาวที่อพยพมาเมื่อไทยไปตีเวียงจันทน์และหัวเมืองอื่นๆด้วย

สำหรับผู้บอกภาษาลาวครั้ง เล่าว่า ในสมัยก่อนกษัตริย์ไทยไปตีเมืองเวียงจันทน์ แล้วบรรพบุรุษอพยพมาจากหลวงพระบางเข้ามาอยู่แถบราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม และเรียกภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวันว่า ภาษาลาวครั้ง หรือลาวซี้คั้ง ซึ่งหมายถึงครั้งที่ใช้ฉนิกตรา

1.7.2. จำนวนประชากร

จำนวนประชากรในชุมชนบ้านหนองกระพี้ จากศูนย์ข้อมูลระดับตำบล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เมื่อเดือนมกราคม 2538

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและหลังคาเรือนในชุมชนบ้านหนองกระพี้

หมู่บ้าน	จำนวน	ประชากร			ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
บ้านหนองกระพี้หมู่ที่ 4		330	319	649	113
บ้านหนองกระพี้หมู่ที่ 5		341	344	685	131
รวม		671	663	1,334	244

1.7.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของบ้านหนองกระพี้ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ทำนา ทำไร่ เป็นต้น

ตารางที่ 2 อาชีพของประชากรในชุมชนบ้านหนองกระพี้

อาชีพ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รับจ้าง	93	36.05
เลี้ยงสัตว์	83	32.18
ทำนา	39	15.11
ทำไร่	37	14.34
ค้าขาย	6	2.32
รวม	258	100